

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
Маріупольського державного
університету
від 23.06.2021 р. № 12

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ТУРИЗМ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Перший (бакалаврський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 24 Сфера обслуговування

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 242 Туризм

(код та найменування спеціальності)

Туризм

Назва освітньо-професійної програми

Спеціалізація (за необхідністю) _____

Освітня програма вводиться в дію з 01.09.2021 р.

Наказ про введення в дію

рішення Вченої ради МДУ від 24.06.2021 р. № 208

I Преамбула

1. Розроблено і внесено кафедрою менеджменту Маріупольського державного університету

2. Затверджено та надано чинності рішенням Вченої ради МДУ 23.06.2021 р. протокол № 12

3. Розробники програми:

Балабаниць Анжеліка Володимирівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту;

Омельченко Володимир Якович, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту.

Перепада Федір Леонідович, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту;

Скарга Олександра Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту;

Осипенко Кристина Валеріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту.

4. *Мета освітньої програми.* Мета реалізації ОП полягає у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до шостого кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій, місії та стратегії Маріупольського державного університету, здатних самостійно вирішувати складні завдання, знаходити оптимальні шляхи вирішення проблем, запроваджувати ефективні сучасні методи діяльності у сфері туризму на засадах оволодіння системою професійних компетентностей, інноваційних технологій та соціальної мобільності.

5. *Особливість (унікальність) ОП.* Особливостями освітньо-професійної програми, що розкривають її унікальність, є спрямованість на комплексну підготовку фахівців з туризму, акцент на здобутті системних знань та навичок із організації туристичної діяльності. Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку здійснення туристичної діяльності та особливостей обслуговування туристів як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках; отримання професійних компетентностей забезпечується шляхом проведення навчально-освітніх, пізнавальних та організаційних заходів на базі туристичних суб'єктів міста, музеїв, туристичних агенцій з використанням їх матеріально-технічної бази. Особливу увагу приділено розвитку соціально-ділових компетентностей та soft skills через участь ЗВО у науково-практичних та навчально-комунікативних заходах кафедри менеджменту, таких як

Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом», щорічний туристичний зліт студентів і випускників спеціальності, регулярні зустрічі із стейкхолдерами тощо.

б. Рецензенти (стейкхолдери):

Давва Вікторія Вікторівна, заступник директора – начальник відділу розвитку туризму комунального комерційного підприємства Маріупольської міської ради «м.ЄХАБ».

Ворожбіт Євген Іванович, директор ТОВ «Спутник» м. Маріуполь, голова асоціації туроганізацій Маріуполя та Приазов'я.

II Профіль освітньої програми

Профіль освітньо-професійної програми ступеня вищої освіти бакалавр	
Галузь знань 24 Сфера обслуговування	
Спеціальність 242 Туризм	
Назва ОПП: Туризм	
Кваліфікація Бакалавр з туризму	
Тип диплому та обсяг програми	Диплом бакалавра. Одиничний, 240 кредитів ЄКТС, 3 роки 10 місяців
Вищий навчальний заклад	Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
Акредитаційна інституція	Національне агентство забезпечення якості вищої освіти
Період акредитації	
Рівень програми	FQ-ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень, НРК – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мови викладання	Українська
Термін дії ОПП	
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	
А	Мета програми
	Підготовка фахівців, здатних самостійно вирішувати складні завдання, знаходити оптимальні шляхи вирішення проблем, запроваджувати ефективні сучасні методи діяльності у сфері туризму на засадах оволодіння системою професійних компетентностей, інноваційних технологій та соціальної мобільності.
б	Характеристика програми
1	<i>Предметна область, напрям</i> Об'єкти вивчення: - туризм як суспільний феномен, складна соціо-еколого-економічна система, яка охоплює географічні, соціокультурні, екологічні, економічні, організаційно-правові аспекти, процеси і явища, пов'язані з комфортним та безпечним подорожуванням; - туризм як сфера професійної діяльності, яка передбачає формування, просування, реалізацію та

організацію споживання туристичного продукту, послуг суб'єктів туристичної діяльності з організації комплексного туристичного обслуговування в індустрії туризму.

Ціль навчання – формування загальних та фахових компетентностей для успішного здійснення професійної діяльності у сфері рекреації і туризму.

Теоретичний зміст предметної області:

поняття: туризм, турист, сфера туризму, форми та види туризму, рекреаційно- туристичні ресурси, об'єкти та атракції туризму; туристичний продукт, екскурсія, туристична дестинація, туристична діяльність, туристичний сервіс, індустрія туризму, туристична інфраструктура, ринок туристичних послуг, суб'єкти туристичного бізнесу;

концепції: 1) гуманістична, патріотично-виховна, національної ідентичності; 2) глобалізації та глокалізації туризму; 3) геоторіальності туризму, геопросторової організації туристичного процесу; 4) сталого туризму задля розвитку; 5) інформаційно- технологічна; 6) холистичного маркетингу, 7) сервісна; 8) соціально відповідального бізнесу; принципи, які визначають закономірності підготовки фахівців: студентоцентричний, компетентнісно-орієнтований, науковості, систематичності і 6 послідовності навчання, практико-орієнтований, міждисциплінарний.

Предметна область містить знання з географії та історії туризму, туристичного краєзнавства і країнознавства, рекреації, організації туризму та екскурсійної діяльності, організації готельної та ресторанної справи, транспортного обслуговування, інформаційних систем і технологій в туризмі, економіки туризму, туроперейтингу, менеджменту та маркетингу туризму, правового регулювання та безпеки туристичної діяльності.

Методи, методики та технології: загально- та спеціальнонаукові методи: географічні, економічні, соціологічні, психологічні, інформаційні, методи туристичного обслуговування (технологічно-виробничі, інтерактивні, сервісні).

Інструменти та обладнання: технічне обладнання та оснащення для обробки інформації, дотримання безпеки в туризмі та туристичної діяльності суб'єктів туристичного ринку, спеціалізовані прикладні ліцензовані програми, карти, атласи, спортивне спорядження.

Предметна область містить знання з туризмології (теорії і методології туризму), наукових засад

		розвитку сталого туризму, управління якістю туристичних послуг, управління проектами в туризмі, специфіки функціонування туристичного ринку і міжнародного туристичного бізнесу, управління регіональним розвитком туризму, інформаційно-інноваційної діяльності, управління туристичними об'єднаннями та організаціями регіонального, державного та міжнародного рівня.
2	<i>Фокус програми: загальна/спеціальна</i>	Акцент на здобутті системних знань та навичок із організації туристичної діяльності. Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку здійснення туристичної діяльності та особливості обслуговування туристів як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках.
3	<i>Орієнтація програми</i>	Освітньо-професійна. Програма орієнтується на сучасні тенденції у розвитку туристичної галузі; інноваційні технології ведення туристичного, готельного та ресторанного бізнесу.
4	<i>Особливості та відмінності</i>	Особливостями освітньо-професійної програми, що розкривають її унікальність, є спрямованість на комплексну підготовку фахівців з туризму, акцент на здобутті системних знань та навичок із організації туристичної діяльності. Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку здійснення туристичної діяльності та особливості обслуговування туристів як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках; отримання професійних компетентностей забезпечується шляхом проведення навчально-освітніх, пізнавальних та організаційних заходів на базі туристичних суб'єктів міста, музеїв, туристичних агенцій з використанням їх матеріально-технічної бази. Особливу увагу приділено розвитку соціально-ділових компетентностей та soft skills через участь ЗВО у науково-практичних та навчально-комунікативних заходах кафедри менеджменту, таких як Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом», щорічний туристичний зльот студентів і випускників спеціальності, регулярні зустрічі із стейкхолдерами тощо.
в	Працевлаштування та продовження освіти	
1	<i>Працевлаштування</i>	У відповідності до класифікатора професій ДК 003:2010 особа, що отримала ступінь бакалавра з туризму, може займати посади: 1315 Керівники малих підприємств готелів та закладів ресторанного господарства без апарату управління

		1319 Керівники інших малих підприємств без апарату управління 1448.1 Менеджери (управителі) з організації діяльності туристичних агентств та бюро подорожей 1455.1 Менеджери (управителі) в готельному господарстві 3414 Консультанти з подорожей та організатори подорожей в т.ч.: 3414 Фахівець з туристичного обслуговування 3414 Організатор подорожей (екскурсій) 3414 Екскурсовод 3414 Фахівець із організації дозвілля 3414 Фахівець з розвитку сільського туризму 3414 Фахівець з конференц-сервісу 3414 Фахівець із спеціалізованого обслуговування 3414 Інструктор оздоровчо-спортивного туризму (за видами туризму) 3414 Фахівець із туристичної безпеки 3340 Інструктор-методист з туризму 3439 Інші технічні фахівці в галузі управління 3439 Інспектор з туризм
2	<i>Продовження освіти</i>	Можливість продовження навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти; отримання післядипломної освіти на споріднених та інших спеціальностях; підвищення кваліфікації; академічної мобільності.
г	Стиль та методика навчання	
1	<i>Підходи до викладання та навчання</i>	Студентоцентроване, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання. Викладання проводиться у вигляді: лекції, мультимедійної лекції, інтерактивної лекції, семінарів, практичних занять, тренінгів, самостійної роботи (підготовка есе, презентацій, рефератів), науково-дослідної практики, виконання кваліфікаційної роботи.
2	<i>Методи оцінювання</i>	Оцінювання навчальних досягнень здійснюється в умовах кредитно-модульної організації освітнього процесу за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЄКТС (ECTS), національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).
		Форми контролю: <i>поточний контроль</i> - усне та письмове опитування, тестові завдання в тому числі комп'ютерне тестування, презентації тощо; <i>підсумковий контроль</i> – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю, захист звіту з практики;

		<i>державна атестація</i> – підготовка та публічний захист (демонстрація) кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.
		Програмні компетентності
	<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов
1	<i>Загальні</i>	K01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо K04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу K05. Прагнення до збереження навколишнього середовища K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел K07. Здатність працювати в міжнародному контексті K08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій K09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми K10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово K11. Здатність спілкуватися іноземною мовою K12. Навички міжособистісної взаємодії K13. Здатність планувати та управляти часом K14. Здатність працювати в команді та автономно
2	<i>Фахові</i>	K15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності K16. Здатність застосовувати знання у практичних

		ситуаціях K17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій K18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління K19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів K20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного) K21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту K22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем K23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах K24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал K25. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку K26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу K27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці K29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства K30. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу K31. Здатність працювати у сучасному діджиталізованому економічному просторі, розуміння принципів електронної комерції, просування туристичного продукту та розширення ринків збуту за допомо-

		гою інтернет- та цифрових технологій бізнесу. К32. Здатність приймати обґрунтовані ефективні управлінські рішення, спрямовані на оптимізацію діяльності туристичної організації, використання її ресурсного потенціалу та підвищення конкурентоспроможності в ринкових умовах. К33. Вміння проводити маркетингові дослідження різних аспектів туристичної діяльності, розробляти туристичну продукцію, що відповідає очікуванням споживачів туристичних послуг, визначати фактори конкурентоспроможності та методи ринкової конкуренції, використовуючи дані про регіональні особливості туристичної інфраструктури, ринкову кон'юнктуру та динаміку зовнішнього середовища. К34. Здатність організовувати рекламну діяльність туристичного підприємства, здійснювати управління PR процесами, формувати та розвивати туристичний бренд, працювати із зовнішніми інформаційними ресурсами та організаціями, формувати перспективний імідж, здійснювати промоушен та стратегічне позиціонування підприємства на локальному та міжнародному ринках туристичних послуг.
	Програмні результати навчання	
	ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів. ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ. ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору. ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території. ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт. ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися. ПР09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки. ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна). ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рів-	

	ні, достатньому для здійснення професійної діяльності. ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг. ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей. ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття. ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань. ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості. ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері. ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях. ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань. ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності. ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях. ПР23. Вміння організовувати діяльність підрозділу, колективу, групи, розподіляти робочі завдання, здійснювати поточний моніторинг та корегування результатів індивідуальної та групової діяльності, здійснювати об'єктивне оцінювання досягнень працівників, формувати плани роботи, управлінські та комунікаційні структури. ПР24. Здатність працювати із управлінською інформацією, формувати аналітичні та статистичні звіти, працювати із технічною та супровідною документацією тощо.
Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Група забезпечення: 2 доктори наук, 3 кандидати наук. Всі розробники є штатними співробітниками Маріупольського державного університету. Гарант освітньої програми: Перепада Ф. Л., доцент кафедри менеджменту, кандидат економічних наук. До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями та вченими званнями, а також висококваліфіковані спеціалісти. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування, в т.ч. закордонні.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребам. Наявна вся необхідна соціальна інфраструктура, згідно нормативних вимог (їдальні, медичні пункти, спортивні зали, гуртожиток, бібліотека, у т. ч. читальні зали тощо). Існують комп'ютерні лабораторії з відкритим доступом до Інтернет-мережі.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Наукова бібліотека МДУ нараховує понад 12 тис. екземплярів наукової та навчальної літератури з економічних питань та менеджменту. У забезпеченні навчального процесу необхідною літературою значну роль відіграють методичні розробки (посібники, рекомендації, вказівки), укладені викладачами кафедри. З усіх дисциплін навчального плану підготовки бакалавра з туризму роз-

	роблено робочі програми дисциплін та комплекси навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін, які розміщено на Навчальному порталі МДУ.
Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Порядок організації програм національної академічної мобільності для учасників освітнього процесу МДУ на території України та визнання результатів, отриманих під час академічної мобільності, регулюється Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Маріупольському державному університеті.
Міжнародна кредитна мобільність	Порядок організації програм міжнародної академічної мобільності для учасників освітнього процесу МДУ поза межами України та іноземних учасників освітнього процесу визначається Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Маріупольському державному університеті.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти може проводитися на загальних умовах або за індивідуальним графіком.

III Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм
Обмеження щодо форм навчання	Обмеження відсутні
Освітня кваліфікація	Бакалавр з туризму
Професійна(і) кваліфікація(ї) (тільки для регульованих професій)	–
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 242 Туризм
Опис предметної області	Об’єкт: - туризм як суспільний феномен, складна соціо- еколого-економічна система, яка охоплює географічні, соціокультурні, екологічні, економічні, організаційно-правові аспекти, процеси і явища, пов’язані з комфортним та безпечним подорожуванням; - туризм як сфера професійної діяльності, яка передбачає формування, просування, реалізацію та організацію споживання туристичного продукту, послуг суб’єктів туристичної діяльності з організації комплексного туристичного обслуговування в індустрії туризму. Ціль навчання: формування загальних та фахових компетентностей для успішного здійснення професійної діяльності у сфері рекреації і туризму. Теоретичний зміст предметної області: поняття: туризм, турист, сфера туризму, форми та види туризму, рекреаційно- туристичні ресурси, об’єкти та атракції туризму; туристичний продукт, екскурсія, туристична дестинація, туристична

	діяльність, туристичний сервіс, індустрія туризму, туристична інфраструктура, ринок туристичних послуг, суб'єкти туристичного бізнесу; концепції: 1) гуманістична, патріотично-виховна, національної ідентичності; 2) глобалізації та геолокалізації туризму; 3) геоторіальності туризму, геопросторової організації туристичного процесу; 4) сталого туризму задля розвитку; 5) інформаційно-технологічна; 6) холістичного маркетингу, 7) сервісна; 8) соціально відповідального бізнесу; принципи, які визначають закономірності підготовки фахівців: студентоцентричний, компетентнісно-орієнтований, науковості, систематичності і 6 послідовності навчання, практико-орієнтований, міждисциплінарний. Предметна область містить знання з географії та історії туризму, туристичного краєзнавства і країнознавства, рекреалогії, організації туризму та екскурсійної діяльності, організації готельної та ресторанної справи, транспортного обслуговування, інформаційних систем і технологій в туризмі, економіки туризму, туроперейтингу, менеджменту та маркетингу туризму, правового регулювання та безпеки туристичної діяльності. Методи, методики та технології: загально- та спеціальнонаукові методи: географічні, економічні, соціологічні, психологічні, інформаційні, методи туристичного обслуговування (технологічно-виробничі, інтерактивні, сервісні). Інструменти та обладнання: технічне обладнання та оснащення для обробки інформації, дотримання безпеки в туризмі та туристичної діяльності суб'єктів туристичного ринку, спеціалізовані прикладні ліцензовані програми, карти, атласи, спортивне спорядження.
Фокус програми: загальна/спеціальна	Акцент на здобутті системних знань та навичок із організації туристичної діяльності. Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку здійснення туристичної діяльності та особливості обслуговування туристів як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках.
Орієнтація програми	Освітньо-професійна. Програма орієнтується на сучасні тенденції у розвитку туристичної галузі; інноваційні технології ведення туристичного, готельного та ресторанного бізнесу. Дисципліни, що включені в освітню професійну програму, надають можливість здобути професійна та наукова кар'єра здобувача.
Академічні права випускників	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти, підвищення кваліфікації. Академічна мобільність.
Працевлаштування випускників (для регульованих професій – обов'язково)	Робота за фахом в державних, приватних організаціях, закладах, установах сфери обслуговування та надання туристичних послуг, зокрема на посадах екскурсовода; інструктора, інспектора з туристичних подорожей; референт з туризму; фахівця з туристичного обслуговування; організатора подорожей (екскурсій); фахівця із організації дозвілля; фахівця з розвитку екологічного та сільського туризму;; фахівця із спеціалізованого обслуговування туристичних подорожей; менеджера оздоровчо-спортивного туризму; інструктора оздоровчо-спортивного туризму; фахівця із конференц-сервісу; фахівця з туристичної безпеки; інструктора-методиста з туризму; технічного фахівця в галузі управління; інспектора з туризму та туристичної діяльності.

IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти:

Обсяг освітньої складової освітньо-професійної програми підготовки бакалавра становить 240 кредитів ЄКТС.

Нормативна частина – 75%, варіативна частина – 25%.

85% обсягу освітньої програми спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей визначених Стандартом вищої освіти.

На базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста):

- за спеціальністю 242 «Туризм» не більше, ніж 60 кредитів ЄКТС;
- за іншими спеціальностями не більше, ніж 30 кредитів ЄКТС.

Практична підготовка складає 15 кредитів ЄКТС.

V Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов	
Загальні компетентності	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	K01
	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	K02
	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	K03
	Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу	K04
	Прагнення до збереження навколишнього середовища	K05
	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	K06
	Здатність працювати в міжнародному контексті	K07
	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій	K08
	Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми	K09
	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	K10
	Здатність спілкуватися іноземною мовою	K11

	Навички міжособистісної взаємодії	K12
	Здатність планувати та управляти часом	K13
	Здатність працювати в команді та автономно	K14
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності	K15
	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	K16
	Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій	K17
	Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління	K18
	Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів	K19
	Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)	K20
	Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту	K21
	Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем	K22
	Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах	K23
	Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал	K24
	Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку	K25
	Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу	K26
	Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації	K27
	Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці	K28
	Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства	K29
	Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу	K30
	Здатність працювати у сучасному діджиталізованому економічному просторі, розуміння принципів електронної комерції, просування туристичного продукту та розширення ринків збуту за допомогою інтернет- та цифрових технологій бізнесу.	K31
	Здатність приймати обґрунтовані ефективні управлінські рішення, спрямовані на оптимізацію діяльності туристичної організації, використання її ресурсного потенціалу та підвищення конкурентоспроможності в ринкових умовах	K32
	Вміння проводити маркетингові дослідження різних аспектів ту-	K33

ристичної діяльності, розробляти туристичну продукцію, що відповідає очікуванням споживачів туристичних послуг, визначати фактори конкурентоспроможності та методи ринкової конкуренції, використовуючи дані про регіональні особливості туристичної інфраструктури, ринкову кон'юнктуру та динаміку зовнішнього середовища.	
Здатність організовувати рекламну діяльність туристичного підприємства, здійснювати управління PR процесами, формувати та розвивати туристичний бренд, працювати із зовнішніми інформаційними ресурсами та організаціями, формувати перспективний імідж, здійснювати промоушен та стратегічне позиціонування підприємства на локальному та міжнародному ринках туристичних послуг.	K34

VI Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Програмні результати навчання

Результати навчання	Шифр результату навчання
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.	ПР01
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	ПР02
Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.	ПР03
Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.	ПР04
Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	ПР05
Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.	ПР06
Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.	ПР07
Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.	ПР08
Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.	ПР09
Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно- управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).	ПР10
Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.	ПР11
Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	ПР12
Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.	ПР13
Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	ПР14
Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.	ПР15
Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.	ПР16

Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.	ПР17
Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	ПР18
Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.	ПР19
Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.	ПР20
Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	ПР21
Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.	ПР22
Вміння організовувати діяльність підрозділу, колективу, групи, розподіляти робочі завдання, здійснювати поточний моніторинг та корегування результатів індивідуальної та групової діяльності, здійснювати об'єктивне оцінювання досягнень працівників, формувати плани роботи, управлінські та комунікаційні структури.	ПР23
Здатність працювати із управлінською інформацією, формувати аналітичні та статистичні звіти, працювати із технічною та супровідною документацією тощо.	ПР24

2. Стиль та методика навчання

А) Підходи до викладання та навчання	Студентськоцентроване, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання. Викладання проводиться у вигляді: лекції, мультимедійної лекції, інтерактивної лекції, семінарів, практичних занять, тренінгів, самостійної роботи (підготовка есе, презентацій, рефератів), науково-дослідної практики, виконання курсової та кваліфікаційної роботи.
Б) Система оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень здійснюється в умовах кредитно-модульної організації освітнього процесу за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЄКТС (ECTS), національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») Форми контролю: <i>поточний контроль</i> - усне та письмове опитування, тестові завдання в тому числі комп'ютерне тестування, презентації тощо; <i>підсумковий контроль</i> – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю, захист курсової роботи та звіту з практики; <i>державна атестація</i> – атестація здійснюється у формі атестаційного екзамену

3. Рекомендований перелік навчальних дисциплін і практик.

Обсяг освітньої складової освітньо-професійної програми підготовки бакалавра з туризму становить 240 кредитів ЄКТС.

Розподіл змісту освітньої складової програми за циклами дисциплін та критеріями нормативності і вибіркості наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Розподіл змісту освітньої складової за критеріями нормативності та вибіркості

Цикл дисциплін	Загальна кількість кредитів	У тому числі:	
		нормативні дисципліни, кредитів	вибіркові дисципліни, кредитів
Загальна підготовка	71 (29,6%)	56	15
Професійна підготовка	169 (70,4%)	124	45
Усього	240 (100%)	180 (75%)	60 (25%)

Теоретичне навчання здійснюється на основі поєднання лекційних та семінарських (практичних) занять з самостійною роботою. Практична підготовка передбачає проходження різних видів практики.

Формами підсумкового контролю з навчальних дисциплін є екзамени, заліки, а також диференційовані заліки, які проводяться для оцінювання якості навчання (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Перелік компонент ОПП

Код н/д	Шифр дисципліни за навчальним планом	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОПП				
Дисципліни загальної підготовки				
ОК 1.	ОКЗП 1.1.1	Українознавчі студії	4	Екзамен
ОК 2.	ОКЗП 1.1.2	Інформаційні системи та технології	3	Екзамен
ОК 3.	ОКЗП 1.1.3	Вища математика	4	Екзамен
ОК 4.	ОКЗП 1.1.4	Академічне письмо	4	Екзамен
ОК 5.	ОКЗП 1.1.5	Безпека життєдіяльності	3	Диф.залік
ОК 6.	ОКЗП 1.1.6	Фізичне виховання	3	Диф.залік
ОК 7.	ОКЗП 1.1.7	Психологія життєдіяльності особистості	3	Екзамен
ОК 8.	ОКЗП 1.1.8	Філософія	3	Екзамен
ОК 9.	ОКЗП 1.1.9	Економічна теорія	4	Екзамен
ОК 10.	ОКЗП 1.1.10	Політико-правові студії	4	Екзамен
ОК 11.	ОКЗП 1.1.11	Основи підприємництва	3	Екзамен
ОК 12.	ОКЗП 1.1.12	Іноземна мова (Англійська)	18	Екзамен
Дисципліни професійної підготовки				
ОК 13.	ОКПП 1.2.1	Основи туризмознавства та історія туризму	5	Екзамен
ОК 14.	ОКПП 1.2.2	Рекреаційні комплекси світу	4	Залік
ОК 15.	ОКПП 1.2.3	Туристичні ресурси України	4	Залік
ОК 16.	ОКПП 1.2.4	Географія туризму	4	Залік
ОК 17.	ОКПП 1.2.5	Туристичне країнознавство	5	Екзамен
ОК 18.	ОКПП 1.2.6	Статистика	4	Залік

ОК 19.	ОКПП 1.2.7	Правове регулювання туристичної діяльності	3	Екзамен
ОК 20.	ОКПП 1.2.8	Організація туризму	7	Екзамен
ОК 21.	ОКПП 1.2.9	Маркетинг у туризмі	5	Екзамен
ОК 22.	ОКПП 1.2.10	Менеджмент у туризмі	5	Екзамен
ОК 23.	ОКПП 1.2.11	Економіка туризму	4	Екзамен
ОК 24.	ОКПП 1.2.12	Курсова робота з економіки туризму	3	Диф.залік
ОК 25.	ОКПП 1.2.13	Організація готельного господарства	3	Екзамен
ОК 26.	ОКПП 1.2.14	Аналіз діяльності підприємств туризму	4	Екзамен
ОК 27.	ОКПП 1.2.15	Облік і аудит	3	Екзамен
ОК 28.	ОКПП 1.2.16	Іміджологія та PR в туризмі	3	Екзамен
ОК 29.	ОКПП 1.2.17	Організація екскурсійної діяльності	4	Екзамен
ОК 30.	ОКПП 1.2.18	Організація ресторанного господарства	3	Екзамен
ОК 31.	ОКПП 1.2.19	Туроперейтинг	5	Екзамен
ОК 32.	ОКПП 1.2.20	Курсова робота з туроперейтингу	3	Диф.залік
ОК 33.	ОКПП 1.2.21	Кросс-культурний менеджмент в туризмі	3	Екзамен
ОК 34.	ОКПП 1.2.22	Комунікативний менеджмент	3	Екзамен
ОК 35.	ОКПП 1.2.23	Логістика туризму	3	Екзамен
ОК 36.	ОКПП 1.2.24	Онлайн технології просування туристичного продукту	4	Залік
ОК 37.	ОКПП 1.2.25	Організація анімаційної діяльності	3	Екзамен
ОК 38.	ОКПП 1.2.26	Міжнародний туристичний бізнес	3	Екзамен
ОК 39.	ОКПП 1.2.27	Виконання кваліфікаційної роботи	3	Диф.залік
ОК 40.	ОКПП 1.2.28	Навчальна практика	3	Диф.залік
ОК 41.	ОКПП 1.2.29	Виробнича (ознайомча) практика	6	Диф.залік
ОК 42.	ОКПП 1.2.30	Виробнича (туристична) практика	6	Диф.залік
ОК 43.	ОКПП 1.2.31	Виробнича (переддипломна) практика	3	Диф.залік
Усього з циклу обов'язкової підготовки			180	

Логічна послідовність вивчення компонент освітньої програми представлена у вигляді графа (рис.3.1). Опис обов'язкових навчальних дисциплін наведено в Додатку А.

Схематично співвідношення між результатами навчання та компетентностями представлено у вигляді матриці (Табл. 3.3), рядки якої містять результати навчання (РН) за окремими дисциплінами освітньої програми, а стовпці – компетентності(К).

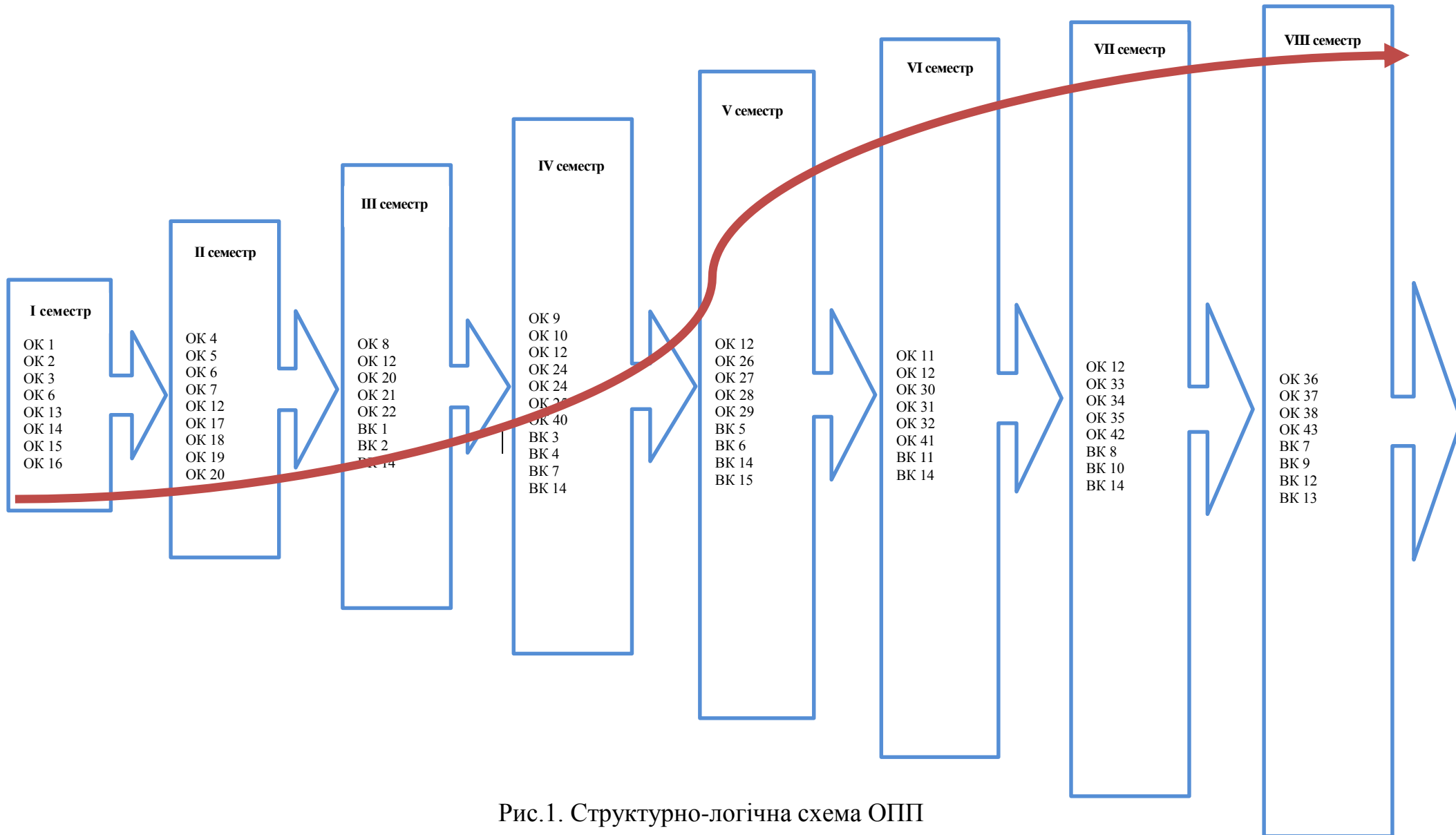

Рис.1. Структурно-логічна схема ОПП

Таблиця 3.3

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
K01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+	+	+	+
K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+	+	+	+
K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.		+	+	+
K04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.		+		+
K05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.		+		+
K06. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.	+	+	+	+
K07. Здатність працювати в міжнародному контексті.		+	+	+
K08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.	+	+	+	
K09. Здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми.	+	+		+
K10. Здатність спілкуватися державною мовою.	+	+	+	
K11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	+	+	+	
K12. Навички міжособистісної взаємодії.		+	+	+
K13. Здатність планувати та управляти часом.		+		+
K14. Здатність працювати в команді та автономно.		+	+	+
Спеціальні (фахові) компетентності				
K15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.	+		+	
K16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.		+		+
K17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.	+	+		+
K18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.	+	+	+	+
K19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.	+	+		+

K20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).	+	+	+	+
K21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.	+	+	+	+
K22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.	+	+	+	+
K23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних формажорних обставинах.	+	+	+	+
K24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, вміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.	+	+		+
K25. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.	+	+	+	
K26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.	+	+	+	
K27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, вміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.		+	+	
K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.	+	+	+	+
K29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.	+	+		+
K30. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.		+		+

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація випускників спеціальності 242 «Туризм» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену. Атестація здійснюється екзаменаційною комісією відповідно до вимог стандарту вищої освіти після виконання студентом навчального плану та завершується видачею диплому встановленого державного зразка про присудження йому освітнього ступеня бакалавра з присвоєнням кваліфікації: Бакалавр з туризму. Результати атестації визначаються оцінками за національною шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Атестація здійснюється відкрито і публічно. Термін проведення атестації визначається навчальним планом та графіком освітнього процесу. До атестації допускаються студенти, які виконали всі вимоги освітньої програми та навчального плану. Атестація завершується видачею документа встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації «Бакалавр з туризму»
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Кваліфікаційна робота повинна передбачати теоретичні та аналітичні узагальнення або розв'язання практичної задачі у сфері туризму і рекреації із застосуванням теорій та методів туризмознавства. Кваліфікаційна робота має бути перевірена на плагіат.
Вимоги до атестаційного/єдиного державного кваліфікаційного екзамену (екзаменів) (за наявності)	Державна атестація випускників здійснюється екзаменаційною комісією, яка присвоює кваліфікацію випускникам. Комплексний кваліфікаційний державний екзамен включає теоретичні питання та практичні завдання дисциплін «Економічна теорія», «Географія туризму та туристичне країнознавство», «Організація туризму», «Аналіз діяльності підприємств туризму», «Економіка туризму», «Управління туристичною діяльністю».
Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	Захист кваліфікаційної роботи здійснюється з використанням необхідного ілюстративного матеріалу, презентацій тощо. Під час захисту кваліфікаційної роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також на запитання представників ЕК, які були поставлені у ході захисту.

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Маріупольському державному університеті функціонує система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає реалізацію наступних процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярно оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення ефективною системою запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти та ін.

Система забезпечення Маріупольським державним університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності діючим державним вимогам та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення розвитку конкурентоспроможності національних вищих навчальних закладів.

Гарант освітньої програми

Ф.Л. Перепадя

Опис нормативних навчальних дисциплін

Дисципліни циклу загальної підготовки

ОК 1. Українознавчі студії

Мета вивчення курсу: формування знань про заселення українських земель, формування української нації та розвиток інших етнічних спільнот, історію української державності, соціально-економічні, політичні, культурні процеси, що складають змістовий пласт історії України від найдавніших часів до початку ХХІ ст.

Завдання курсу: виховання у студентів на фактах історії України почуття національної гідності, патріотизму, почуття відповідальності за вивчення історії України, як основи для засвоєння широкої системи історичних знань, вивчення історичного процесу за принципом історизму, об'єктивності та науковості, формування нового історичного мислення шляхом співставлення полярних точок зору і різних фактів, розвинування вміння аналізувати історичний матеріал, робити ґрунтовні висновки, використовуючи різні типи історичних джерел, навчити розрізняти історичний факт від історичного міфу, викривати стереотипи, упередженість, необ'єктивність, розвинути вміння робити виважені висновки та самостійні оцінки історичних подій, явищ, толерантно сприймати багатоетнічні, полікультурні явища національної та світової історії, розглядати історію України у європейському та світовому контекстах, формувати національну самобутність і почуття патріотизму.

Змістовні модулі:

1. Українські землі від найдавніших часів до початку ХХ ст.
2. Українські землі у першій половині ХХ ст.
3. Україна у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

ОК 2. Вища математика

Мета вивчення курсу: ознайомити студентів з основами математичного апарату необхідного для розв'язування теоретичних і практичних задач економіки; виробити навички математичного дослідження прикладних задач, наприклад, побудови економіко – математичних моделей; прищепити студентам уміння самостійно вивчати навчальну літературу з математики та її прикладних питань; дати необхідну математичну підготовку та знання для вивчення інших дисциплін математичного циклу, таких, наприклад, як «Економетрія».

Завдання курсу: оволодіння основами математичного апарату, необхідного для розв'язання теоретичних і практичних економічних задач, набуття вміння самостійно знаходити, вивчати і застосовувати наукову літературу та інші інформаційні джерела і ресурси з вищої математики, напрацювання навичок з математичного дослідження прикладних задач, а саме, вміння перевести конкретну економічну задачу на математичну мову з наступною побудовою її математичної моделі, розвиток уміння досліджувати побудовані математичні моделі тих чи інших економічних процесів, оволодіння методами обробки і аналізу результатів, отриманих при дослідженні розроблених математичних моделей задач.

Змістовні модулі:

1. Елементи лінійної та векторної алгебри.
2. Елементи аналітичної геометрії.
3. Вступ до математичного аналізу.
4. Теорія ймовірностей та математична статистика.
5. Математичне програмування.
6. Дослідження операцій.

ОК 3. Академічне письмо

ОК 4. Безпека життєдіяльності

Мета вивчення курсу: формування у майбутніх фахівців сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури; набуття практичних навичок з основ застосування сучасних технологій обробки інформації за допомогою засобів управління комп'ютером та комп'ютерних систем; формування у студентів розуміння основ комп'ютеризації офісної діяльності, сучасного інформаційного забезпечення, системи знань та вмінь, зорієнтованих на проведенні інформаційної та інформаційно-аналітичної роботи із використанням прикладного програмного забезпечення; формування теоретичних знань та практичних навичок професійної роботи, що необхідні для використання інформаційних технологій та систем (основні роботи із забезпечення життєвого циклу документу; пошук, обробка, надання, передавання інформації; використання основних сервісів мережі Інтернет, в тому числі соціальних мереж); ознайомлення студентів з актуальними питаннями використання засобів інформатики та комп'ютерної техніки у галузевому середовищі.

Завдання курсу: придбання і закріплення знань студентами в області використання інформаційних технологій і систем, їх інформаційного та програмного забезпечення; вивчення універсальних пакетів програм; придбання знань в області локальних та глобальних мереж; освоєння методик і технологій автоматизованої обробки

даних; вивчення принципів побудови інформаційних систем; освоєння засобів комп'ютерної техніки; засвоєння технології роботи в мережі Інтернет.

Змістові модулі:

1. Теоретичні засади інформатики, комп'ютерної техніки та інформаційних технологій.
2. Технології обробки та захисту інформації.
3. Мережеві технології.
4. Сучасні комп'ютерні системи опрацювання інформації.

ОК 5. Фізичне виховання

Мета вивчення курсу: формування всебічно розвинених особистостей, підготовка студентів до високоякісної праці за обраних фахом, збереження та зміцнення здоров'я.

Завдання курсу:

Збереження та зміцнення здоров'я, загартування організму, прищеплення навичок здорового способу життя, підвищення фізичної і розумової працездатності; виховання у студентів потреби до систематичних занять фізичними вправами, прагнення до фізичного вдосконалення; оволодіння системою спеціальних знань з основ теорії і методики, організації фізичного виховання; набуття необхідних знань у галузі гігієни праці, харчування спорту; формування життєво важливих вмій і навичок, розвиток фізичних здібностей

Змістовні модулі:

1. Оздоровчі аспекти використання ходьби та бігу
2. Вправи загального розвитку та спец. підготовчі вправи на середні та довгі дистанції.
3. Техніка бігу на короткі дистанції, розвиток швидкісно-силових якостей.
4. Розвиток загальних фізичних якостей, подальший розвиток витривалості
5. Техніка стрибків в довжину з місця, розвиток швидкісно-силових якостей
6. Формування координаційних здібностей, швидкості рухів та сили
7. Особливості тактичних дій індивідуальних, командних (в нападі та захисті). Технічні дії в нападі та захисті
8. Виховання техніки гри, координаційних здібностей, швидкості рухів, сили
9. Практичне виконання технічних та практичних дій в процесі учбової гри.
10. Силова підготовка, розвиток координаційних якостей. Атлетизм як засіб фізичного виховання
11. Техніка виконання силових вправ. Вправи для розвитку різних груп м'язів.
12. Розвиток фізичної витривалості на заняттях з атлетичної гімнастики.
13. Підготовчі гімнастичні вправи в організації учбової діяльності і оздоровленні студентів
14. Психологічна підготовка. Аутогенне тренування. Гімнастичні вправи на релаксацію.
15. Спеціальні гімнастичні вправи у відновленні та оздоровленні студентів.
16. Основи методики розвитку силових здібностей.
17. Засоби вдосконалення розвитку пружкості.
18. Методика розвитку рухливості у суглобах(гнучкості).
19. Основи методики розвитку спритності.
20. Основи методики розвитку швидкісно-силових здібностей.
21. Методика вдосконалення силових здібностей.
22. Методика вдосконалення пружкості.
23. Методика вдосконалення гнучкості.
24. Основні методи розвитку гнучкості.
25. Розвиток силових здібностей на заняттях з гантелями
26. Розвиток силової витривалості на заняттях з атлетизму
27. Підготовчі та спеціальні гімнастичні вправи для розвитку гнучкості.
28. Розвиток швидкісних якостей та складно координаційних здібностей
29. Техніка виконання окремих вправ з легкоатлетичних видів
30. Розвиток витривалості.

ОК 6. Інформаційні системи та технології

Мета вивчення курсу: формування у майбутніх фахівців сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури; набуття практичних навичок з основ застосування сучасних технологій обробки інформації за допомогою засобів управління комп'ютером та комп'ютерних систем; формування у студентів розуміння основ комп'ютеризації офісної діяльності, сучасного інформаційного забезпечення, системи знань та

вмінь, зорієнтованих на проведенні інформаційної та інформаційно-аналітичної роботи із використанням прикладного програмного забезпечення; формування теоретичних знань та практичних навичок професійної роботи, що необхідні для використання інформаційних технологій та систем (основні роботи із забезпечення життєвого циклу документу; пошук, обробка, надання, передавання інформації; використання основних сервісів мережі Інтернет, в тому числі соціальних мереж); ознайомлення студентів з актуальними питаннями використання засобів інформатики та комп'ютерної техніки у галузевому середовищі.

Завдання курсу: придбання і закріплення знань студентами в області використання інформаційних технологій і систем, їх інформаційного та програмного забезпечення; вивчення універсальних пакетів програм; придбання знань в області локальних та глобальних мереж; освоєння методик і технологій автоматизованої обробки даних; вивчення принципів побудови інформаційних систем; освоєння засобів комп'ютерної техніки; засвоєння технології роботи в мережі Інтернет.

Змістовні модулі:

1. Теоретичні засади інформатики, комп'ютерної техніки та інформаційних технологій.
2. Технології обробки та захисту інформації.
3. Мережеві технології.
4. Сучасні комп'ютерні системи опрацювання інформації.

ОК 7. Економічна теорія

Мета вивчення курсу: формування ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей.

Завдання курсу: на методологічних засадах цивілізаційної теорії розвитку суспільного виробництва – продуктивних сил і економічних відносин – сформувати певний тип економічного мислення, економічну психологію та світогляд студентів; забезпечити засвоєння ними знань та методів цивілізаційного, синергетичного та діалектичного аналізу економічного життя суспільства.

Змістовні модулі:

1. Загальні основи соціально-економічного розвитку. Основи теорії ринкової економіки.
2. Теоретичні проблеми мікроекономіки.
3. Теоретичні проблеми макроекономіки.
4. Теоретичні проблеми світового господарства.

ОК 8. Політико-правові студії

Мета вивчення курсу: формування у студентів цілісних уявлень про зародження та розвиток політологічного знання, а також про сучасні політичні проблеми світу, людини та суспільства; розуміння необхідності політичних знань в умовах сучасної цивілізації, їх важливості для життєдіяльності суспільства, пов'язаних з питаннями влади, функціонуванням політичних систем, політичних інститутів і процесів. Набуття студентами ґрунтовних знань з теорії права, оволодіння системою основних понять правознавства, засвоєння найважливіших положень окремих правових галузей та вироблення навичок їх застосування на практиці.

Завдання курсу: вивчення сутності політики як явища; засвоєння основних термінів, що притаманні політичній практиці та теорії; розуміння системності політичного життя; визначення понять політичної партії та партійної системи та складових, що їх формують; допомогти розвинути навички самостійного аналізу політичних процесів, навчити адекватно орієнтуватися в політичному житті; концентрувати увагу на найбільш актуальних для українських умов політичних проблемах; вивчення теорії права; вивчення закономірностей та специфіки розвитку держави та права; основних положень Конституції України, які стосуються регламентування діяльності держави та організації суспільного життя, прав і обов'язків громадянина; ознайомлення з базовими положеннями основних галузей права України та їх застосуванням у практичних завданнях; ознайомлення студентів із перспективами розвитку правової системи України у зв'язку із євроінтеграційними процесами.

Змістовні модулі:

1. Теоретико-методологічні та історичні основи політичної науки.
2. Політичні процеси та інститути.
3. Теоретичні засади держави та права.
4. Галузі права України.

ОК 9. Психологія життєдіяльності особистості

Мета вивчення курсу: формування прагнення до самопізнання та самовдосконалення, комунікативної компетентності студентів; підвищення рівня теоретичних знань; розвиток творчого мислення і вмінь підходити до рішення професійних та життєвих задач з урахуванням основних закономірностей функціонування психіки людини.

Завдання курсу: допомога в осмисленні значущості основ психології для майбутнього професіонала в будь-якій галузі життєдіяльності; ознайомлення студентів з історією, сучасним станом, основними категоріями, методами; галузями психологічної науки; формування знань про сутність, зміст, структуру, джерела психіки людини та соціальної групи; формування професійного бачення психологічних закономірностей протікання

та розвитку психічних процесів, станів та властивостей особистості; окреслення онтогенетичного шляху людини як соціального індивіда й особистості, розкриття зв'язку закономірностей психічного розвитку з вихованням і навчанням; розвиток у студентів комунікативних компетенцій, оволодіння технологіями міжособистісного спілкування; формування практичних навичок вправного застосування різних методів вивчення пізнавальної сфери особистості, психічних станів та індивідуально-типологічних особливостей особистості; заохочування студентів до пошуку зв'язків теоретичних положень науки з практикою.

Змістові модулі:

1. Вступ до психології.
2. Психологія пізнання.
3. Проблема особистості в психології

ОК 10. Філософія

Мета вивчення курсу: набуття студентами знань про генезис, розвиток і зазначення філософських ідей у всесвітній культурі, знайомство із сучасною філософією, опанування філософськими методами, аналізом та вирішенням філософських проблем сучасності; формуванні світогляду, свідомості та самосвідомості студентів.

Завдання курсу: залучення до історії людської думки; формування критичного мислення, розвиток вміння висловлювати свої думки, виступати публічно, аргументувати і доводити свою точку зору, шанобливо ставитися до інших точок зору; вироблення здатності аналізувати та інтерпретувати інформацію, працювати з різними джерелами, класифікувати, обробляти філософську і будь-яку гуманітарну інформацію; знайомство і прилучення до загальнолюдських цінностей, вироблення навичок культури соціальних відносин, здатності до соціальної адаптації.

Змістовні модулі:

1. Антична та середньовічна філософія
2. Філософія нового часу

ОК 11. Основи підприємництва

Мета вивчення курсу: формування у здобувачів вищої освіти ґрунтовних знань про сутність, форми та принципи підприємництва, організацію і функціонування підприємницької діяльності та отримання практичних навичок щодо окремих аспектів ведення підприємницької діяльності.

Завдання курсу: сформувати певний тип підприємницького мислення, забезпечити засвоєння здобувачами вищої освіти знань щодо умов функціонування та розвитку підприємництва, отримання практичних навичок вирішення актуальних питань та проблемних ситуацій стосовно розвитку підприємницької діяльності в Україні.

Змістові модулі:

1. Теоретичні аспекти розвитку підприємництва.
2. Умови функціонування та розвитку підприємництва.

ОК 12. Іноземна мова (Англійська)

Мета вивчення курсу: формування у студентів фонетичних й орфографічних навичок; засвоєння правил читання і правопису; оволодіння й практичне використання і вдосконалення набутих умінь, навичок у читанні, перекладі, граматиці, монологічному та діалогічному мовленні на основі лексичного та граматичного матеріалу; формування у студентів комунікативної лінгвістичної і соціокультурної компетенції, позитивного ставлення до оволодіння як мовою, так і культурою англосовієтського світу; виховування у студентів почуття само-свідомості; формування вміння спілкуватися, що є необхідним для повноцінного функціонування у навчальному середовищі та поза його межами.

Завдання курсу: розвиток у студентів вмінь аудіювання, читання, говоріння та письма, враховуючи елементи професійно орієнтованого перекладу та письма; розвиток мовної компетенції студентів, що необхідна для комунікації та перекладу, у межах тем курсу, а також поза ними; розвиток учбової компетенції завдяки усвідомленню студентами власного процесу вивчення/ навчання, спонуканню студентів до рефлексії, повідомлення стратегій регулювання власним процесом вивчення/ навчання і стратегій запам'ятовування та опанування лексику, граматику та фонетику, які відповідають умовам навчання у ВЗН. Закладення основ професійно спрямованої комунікативної компетенції через презентацію нових методів та способів навчання, а також завдяки залученню студентів до обговорення процесів навчання/ вивчення. Сприяння позитивній динаміці у групі, застосування групової, партнерської роботи та роботи у невеличких групах; подолання мовного та психологічного бар'єрів.

Змістовні модулі:

1. Письмо в світі бізнесу.
2. Мова ділових листів.
3. Рекламні оголошення.
4. Робота з замовленнями.
5. Готельний сервіс.
6. Вибір кар'єри. Проблема безробіття.

ОК 13. Основи туризмознавства та історія туризму

Мета: опанування підходів та методів щодо вивчення теоретичних аспектів функціонування туристичної сфери та ознайомлення студентів з історичним процесом розвитку туристичної галузі в загальному контексті історії світової і вітчизняної культури.

Завдання курсу: вивчення студентами особливостей «туризмознавства» як окремої економічної науки; набуття студентами навичок використання різних методів аналізу розвитку туристичної галузі; вивчення витоків туризму в історії культури, динаміки розвитку подорожей, їх цілей, завдань і соціокультурних наслідків; розгляд історії туризму у зв'язку з певним типом культури, характерних особливостей мотивації подорожей, самих мандрівників і подорожників у різних культурах; простежування змін у географії подорожей і туризму в різні періоди історії; виявлення об'єктивних передумов становлення організованого туризму; розкриття особливостей вітчизняного туризму, його історії та розвитку на всіх етапах, аналіз сучасного стану українського туризму.

Змістовні модулі:

1. Організаційні основи туризмознавства.
2. Особливості розвитку туризму в системі економічної діяльності.
3. Історія розвитку туризмознавства в країнах світу.
4. Механізм туризмознавства.
5. Сучасні напрями розвитку туризмознавства.
6. Передісторія і початок організованого періоду розвитку туризму.
7. Становлення та розвиток туризму у світі.
8. Проблеми та перспективи розвитку туризму.

ОК 14. Рекреаційні комплекси світу

Мета вивчення курсу: формування у студентів глибоких знань щодо науково-методологічних засад формування територіально-рекреаційних комплексів світу, особливостей їх розвитку і розміщення, принципів організації рекреаційної діяльності та набуття практичних навичок щодо використання вітчизняного та зарубіжного досвіду вдосконалення системи збалансованого забезпечення рекреаційних потреб населення на основі використання національних рекреаційно-туристичних ресурсів.

Завдання курсу: визначення теоретичних основ формування і факторів розвитку рекреаційних комплексів, їх спеціалізації та видів у сучасних умовах, дослідження зарубіжного та вітчизняного досвіду створення та функціонування рекреаційних комплексів, аналіз функціональної, галузевої та територіальної структури рекреаційно-туристичного комплексу України.

Змістовні модулі:

1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання.
2. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів.
3. Формування та структура рекреаційної галузі.
4. Класифікація та методи оцінки рекреаційних ресурсів.
5. Рекреаційне районування світу
6. Рекреаційне районування України.
7. Формування та регіональні перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України.

ОК 15. Туристичні ресурси України

Мета вивчення курсу: формування теоретичних знань з наявних туристичних ресурсів України в цілому та окремих її регіонів, визначення можливостей їх використання в туризмі; вивчення різноманітних складових туристичних ресурсів України для створення конкурентоспроможного національного турпродукту; формування у студентів базового рівня знань стосовно організації, розвитку і функціонування національного туристично-рекреаційного комплексу; формування знань про об'єкти пізнавального, оздоровчого та спортивного туризму різних регіонів України, їх туристичний потенціал і перспективи реалізації, вмінь обчислювати основні показники туристичного потенціалу та на їх основі робити висновки про туристичну привабливість регіону.

Завдання курсу: розуміння закономірностей розміщення, особливостей структури, потенційних запасів та сучасного рівня використання різноманітних видів рекреаційних й туристичних ресурсів; вивчення функціонування і розвитку територіально-рекреаційних систем; аналіз умов та чинників формування туристичних ареалів України, а також характеристики окремих туристичних регіонів України; розуміння основних проблем та перспектив розвитку туристичної індустрії України; вивчення існуючих схем туристично-рекреаційного районування України;

визначення величини туристично-рекреаційного потенціалу рекреаційних районів України та перспективних напрямів розвитку туристично-рекреаційного комплексу України.

Змістовні модулі:

1. Теоретико-методологічні засади дисципліни.
2. Класифікація туристичних ресурсів. Кліматичні ресурси України.
3. Рельєф як туристичний ресурс. Спелеологічні ресурси. Водні туристичні ресурси.
4. Бальнеологічні ресурси.
5. Туристичні ресурси природно-заповідного фонду України.

ОК 16. Географія туризму та туристичне країнознавство

Мета: ознайомлення студентів з теоретичними засадами географії туризму, ресурсного та природного забезпечення туристичної сфери регіонів світу.

Завдання курсу: надати студентам знання щодо географічних категорій та структури туристичних ресурсів світу, розглянути методологію проведення туристичних досліджень із використанням географічної інформації, туристичних процесів та регіональних географічних аспектів розвитку туристичної сфери у світі.

Змістові модулі:

1. Географія туризму як наукова дисципліна.
2. Методологія та методика проведення географічних досліджень в туризмі.
3. Географія туристських потоків, соціально-географічна складова туризму.
4. Класифікація та географічна оцінка туристичних ресурсів.
5. Географія туристичних регіонів світу.

ОК 17. Туристичне країнознавство

Мета: ознайомлення студентів з теоретичними засадами наукового країнознавства, сутністю основних наукових концепцій а також напрямів дослідження сучасного країнознавства.

Завдання курсу: надати студентам знання щодо сутнісних особливостей країнознавства як міждисциплінарної наукової дисципліни, основних методологічних засад країнознавства, провідних концепцій сучасного країнознавства, змісту провідних напрямів наукового країнознавства: фізико-географічного, екологічного, антропологічного, політичного, економічного, соціального та культурологічного країнознавства.

Змістові модулі:

1. Глобалізаційні аспекти розвитку країн світу.
2. Територія та туристичне положення країн світу.
3. Міжнародні організації, об'єднання країн світу.
4. Характеристика країн Європейського туристичного регіону.
5. Характеристика країн Американського туристичного регіону.
6. Характеристика країн Африканського туристичного регіону.
7. Характеристика країн Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону.

ОК 18. Статистика

Мета вивчення курсу: оволодіння теоретичними знаннями щодо методів збирання, оброблення та аналізу інформації стосовно соціально-економічних явищ і процесів.

Завдання курсу: вивчення принципів організації статистичних спостережень, методик розрахунків показників статистичного аналізу соціально-економічних явищ і процесів.

Змістовні модулі:

1. Теоретичні та методологічні основи статистики. Спостереження, зведення та групування статистичних даних.
2. Узагальнюючі статистичні показники.
3. Характеристика методів аналізу статистичної інформації.

ОК 19. Правове регулювання туристичної діяльності

Мета вивчення курсу: формування у майбутніх бакалаврів навичок оволодіння сукупністю знань з правового регулювання відносин у сфері туризму та сфері обслуговування.

Завдання курсу: досягнення повноцінного розуміння спеціальної термінології та поняттєвого апарату міжнародного туризму; вивчення нормативно-правових актів, що регламентують процес надання туристичних послуг в Україні; розуміння призначення та можливості використання державою різних видів туристичних формальностей; ознайомлення з основними принципами, функціями та методами державного регулювання в галузі туризму; засвоєння принципів договірних взаємовідносин з вітчизняними та іноземними підприємствами сфери туризму.

Змістовні модулі:

1. Державне регулювання туризму та сфери гостинності

2. Правовий режим міжнародної туристичної діяльності
3. Правовий статус міжнародних туристичних організацій
4. Правове регулювання безпеки туризму

ОК 20. Організація туризму

Мета вивчення курсу: формування у студентів сучасного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо організації туризму, змісту його окремих напрямів та їх взаємозв'язку.

Завдання курсу: засвоїти організацію туризму як систему взаємозалежних і взаємодоповнюючих елементів; вивчити структури організації туризму; вивчити географічні особливості організації туристської діяльності.

Змістовні модулі:

1. Туризм як вид господарської діяльності.
2. Організаційні та правові основи туристичної діяльності.
3. Організація роботи туристичних підприємств в умовах розвитку індустрії туризму.
4. Організація взаємодії туристичних підприємств з постачальниками послуг.

ОК 21. Маркетинг у туризмі

Мета вивчення курсу: формування сучасної системи поглядів та спеціальних знань у галузі маркетингу, набуття практичних навичок щодо просування товарів на ринку з урахуванням задоволення потреб споживачів та забезпечення ефективної діяльності підприємства.

Завдання курсу: вивчення загальних закономірностей розвитку маркетингу в ринкових умовах, системи маркетингу підприємства; обґрунтування принципів маркетингових досліджень і сегментації ринку; моделювання комплексу маркетингу; характеристика систем управління і контролю маркетингу на підприємстві.

Змістовні модулі:

1. Теоретичні і методологічні основи маркетингу.
2. Інформаційні основи маркетингу.
3. Системи, види та характеристики маркетингу.
4. Комплекс маркетингу: сутність та зміст.
5. Організація та управління маркетинговою діяльністю.
6. Контроль маркетингу.

ОК 22. Менеджмент у туризмі

Мета вивчення курсу: формування сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завдання курсу: вивчення загальних закономірностей, принципів формування, функціонування та розвитку систем управління організацією; обґрунтування теоретико-методологічних засад створення і функціонування організацій; набуття вмінь побудови організаційних структур різних типів; засвоєння основних принципів управлінських відносин.

Змістовні модулі:

1. Методологічні засади теорії менеджменту.
2. Організація як система і соціум.
3. Основні організаційні теорії та моделі.
4. Організаційний процес. Самоорганізація та саморозвиток.
5. Зовнішнє і внутрішнє середовище туристичної організації.
6. Особливості роботи менеджера в туристичній сфері.
7. Культура організації та соціальна відповідальність у менеджменті.

ОК 23. Економіка туризму

Мета вивчення курсу: розглянути системи взаємовідносин, що виникають між суб'єктами економіки туризму, сформувати в майбутніх спеціалістів не тільки теоретичні економічні знання, а й практичні вміння і навички.

Завдання курсу: вивчення економічних особливостей туристичного продукту та туристичної галузі взагалі, вивчення особливостей оплати праці, основних і оборотних фондів галузі, ознайомлення з умовами ціноутворення та методами регулювання цін у сфері туризму, ознайомлення з особливостями фінансів туристичного підприємства

Змістовні модулі:

1. Туризм як динамічна галузь економіки.
2. Економічна сутність туристичного продукту.

3. Основні та оборотні фонди туристичного продукту.
4. Ціноутворення у сфері туризму.
5. Аналіз фінансових результатів діяльності туристичного підприємства.

ОК 24. Курсова робота з економіки туризму

Метою курсової роботи: закріплення і поглиблення теоретичного матеріалу з економіки туризму і практичних навичок з питань туристської діяльності підприємств, економічних відносин у сфері туризму, організації і розвитку туризму в цілому, як для держави так й організації туризму як міжгалузевого комплексу інфраструктури та визначення економічної діяльності об'єкта туризму, який здійснює господарств, набуття вмінь аналізувати опрацьований матеріал, робити відповідні узагальнення та висновки.

Завдання курсової роботи: визначити напрями розвитку економіки туризму; дослідити особливості сегментації ринку туристичних послуг, формування комплексу рекомендацій щодо підвищення ефективності економіко-господарської системи туристичних підприємств; визначити напрями економічного розвитку сфери туризму на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях, провести практичний аналіз, розробити комплекс рекомендацій щодо підвищення ефективності економічних процесів в туризмі.

ОК 25. Організація готельного господарства

Мета вивчення курсу: полягає у засвоєнні студентами теоретичних і практичних основ організації функціонування підприємства готельного господарства на ринку і сприйнятті ними готельного господарства як невід'ємної частини сфери послуг України.

Завдання курсу: теоретична і практична підготовка студентів з наступних питань: особливості організації готельного господарства в Україні та за кордоном; основні фактори, що впливають на розподіл підприємств готельного господарства на типи та категорії; організація технологічної структури підприємств готельного господарства; організація процесу обслуговування на підприємствах готельного господарства; організація обслуговування клієнтів в підприємствах готельного господарства різних типів та категорій; організація допоміжних служб, цехів і обслуговуючих господарств; організація праці в готельному господарстві; організація виробничого процесу в підрозділах підприємства готельного господарства, та його контроль.

Змістовні модулі:

1. Організаційно-комерційні основи функціонування підприємств готельного господарства.
2. Організація і технологія обслуговування в готельному господарстві.
3. Організація праці на підприємствах готельного бізнесу.
4. Оцінка ефективності організації готельно-ресторанного господарства.

ОК 26. Аналіз діяльності підприємств туризму

Мета вивчення курсу: формування у студентів системи знань стосовно принципів роботи підприємств туризму; надання студентам комплексу спеціальних знань про особливості аналізу фінансово-економічної діяльності підприємств туризму з метою ефективного їх використання з прийняття рішень щодо визначення стану і перспектив організації роботи підприємств туризму в умовах ринкових відносин; формування у студентів системного мислення і комплексу знань у галузі фінансового аналізу стану підприємства.

Завдання курсу: теоретична і практична підготовка студентів з основ організації фінансово-економічного аналізу на підприємствах туристичної індустрії, вивченні сучасних методик і набутті практичних навичок з проведення аналізу виробничої та фінансово-комерційної діяльності туристичних підприємств, а також виявленні якісних та кількісних залежностей кінцевих результатів діяльності туристичних підприємств від основних техніко-економічних факторів із застосуванням математичних і статистичних прийомів та методів

Змістовні модулі:

1. Теоретичні засади аналізу діяльності підприємств туризму.
2. Економічний аналіз діяльності підприємств туризму.
3. Фінансовий аналіз діяльності підприємств туризму.

ОК 27. Облік і аудит

Мета вивчення курсу: освоєння студентами основ бухгалтерського обліку діяльності підприємств різних форм власності та видів діяльності; набуття практичних навичок документального оформлення господарських операцій, ведення облікових регістрів, складання фінансової звітності.

Завдання курсу: вивчити об'єкти бухгалтерського обліку; способи оцінки об'єкта; загально прийняті принципи бухгалтерського обліку; облікові процедури; облік окремих видів господарських операцій підприємств; фінансова звітність.

Змістовні модулі:

1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку і аудиту.
2. Методи бухгалтерського обліку. Інформаційні ресурси обліку і аудиту.
3. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання. Організація бухгалтерського обліку.
4. Організація та методика аудиту фінансової звітності.

ОК 28. Іміджологія та PR в туризмі

Мета вивчення курсу: опанування практичними навичками підготовки та організації PR діяльності в туризмі.

Завдання курсу: вивчення теоретичних аспектів впливу PR та особливостей PR-технологій; оволодіння та подальше вільне оперування професійною термінологією, використовуваною в даній сфері практичної діяльності; ознайомлення з організаційними аспектами створення інформаційних продуктів PR, їх цілями та засобами здійснення у туристичній сфері; характеристика засобів впливу, пов'язаних з особливостями джерела інформації, участю адресатів у її створенні, ціннісними та естетичними особливостями повідомлення; формування у студентів навичок аналізу змісту та складових впливу інформаційних продуктів.

Змістовні модулі:

1. PR як частина маркетингової політики комунікацій.
2. Класифікаційні ознаки PR діяльності.
3. Механізм дії PR.
4. Організація і структура рекламного процесу.
5. Рекламне дослідження ринку.
6. Психологічні основи рекламного менеджменту.
7. Планування PR діяльності.
8. Організація роботи PR-менеджера. Позиціонування.

ОК 29. Організація екскурсійної діяльності

Мета вивчення курсу: засвоєння теоретичних й придбанні практичних навичок з основ організації екскурсійних послуг.

Завдання курсу: засвоєння основ екскурсійної теорії; оволодіння основними прийомами екскурсійної методики; надбання практичних навичок в розробці та проведенні екскурсій.

Змістовні модулі:

1. Принципи організації екскурсійної діяльності.
2. Підготовка та планування екскурсії.
3. Методи проведення екскурсійних заходів.
4. Організаційний аспект планування екскурсій.
5. Методи оцінювання ефективності екскурсії.

ОК 30. Організація ресторанного господарства

Мета вивчення курсу: засвоєння студентами теоретичних основ організації функціонування підприємства ресторанного господарства на ринку, а й сприйнятті ними ресторанного господарства як невід'ємної частини сфери туризму України.

Завдання курсу: визначення особливостей організації ресторанного господарства в Україні та за кордоном, вивчення організаційні основи роботи закладів ресторанного господарства, ознайомлення з організацією процесу обслуговування на підприємствах ресторанного господарства.

Змістовні модулі:

1. Організаційні основи роботи закладів ресторанного господарства.
2. Організація забезпечувальної системи закладів ресторанного господарства.
3. Організація виробничої системи закладів ресторанного господарства.
4. Раціональна організація праці у закладах ресторанного господарства.

ОК 31. Туроперейтинг

Мета вивчення курсу: формування системи теоретичних знань та прикладних вмій і навичок щодо організації та технології туроператорської діяльності в умовах конкуренції на ринку туристичних послуг, а також вирішення конкретних соціально-економічних завдань, що виникають у сфері туристичної індустрії в процесі заснування власного туристичного бізнесу і управління туристичними підприємствами.

Завдання курсу теоретична та практична підготовка студентів фаху з питань: формування пакетних та індивідуальних програм туристичного обслуговування з використанням ресурсного потенціалу DESTINATION (регіону, району, країни); формування взаємодії між всіма учасниками туристичного ринку, нормативно-правове забезпечення співпраці; моделювання програм туристичного обслуговування за різною метою подорожей, ти-

пом клієнтури, наявних туристичних атракцій; визначення мотивації подорожей та удосконалення процесів надання туристичних та паратуристичних послуг в пакетних турах, тощо.

Змістовні модулі:

1. Технологія туроперейтингу та турпроекування
2. Прикладний туроперейтинг.

ОК 32. Курсова робота з туроперейтингу

Метою курсової роботи: закріплення та систематизація теоретичних знань з туроперейтингу, а також з документального супроводу турів.

Завдання курсової роботи: визначити напрями розвитку управлінських методів та інструментів організації туризму; розглянути теоретичні та практичні проблеми організації туризму та визначити оптимальні шляхи їх вирішення; провести аналіз різних аспектів діяльності туристичного підприємства; дослідити особливості побудови організаційних моделей управління, формування комплексу рекомендацій щодо підвищення ефективності процесу організації туристичної діяльності; оволодіти сучасними інформаційно-комунікаційними, аналітичними та дослідницькими інструментами в ході проведення дослідження.

ОК 33. Крос-культурний менеджмент в туризмі

Мета вивчення курсу: сформувані основні поняття крос-культурного менеджменту; дати комплексне уявлення про можливості ефективного управління в організаціях з різними культурами і в міжнародних компаніях; знайомити з ключовими проблемами крос-культурного менеджменту; підвищити культуру психологічного мислення і рівень підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Завдання курсу: вивчення навчальної дисципліни є: формування у студентів глибокої теоретичної підготовки ознайомлення студентів із сучасними методами управління та організації функціонування підприємства на міжнародному ринку.

Змістовні модулі:

1. Вплив культури на міжнародні ділові відносини.
2. Цінності, ставлення, поведінка: міжкультурне різноманіття.
3. Міжкультурне ділове спілкування.
4. Поведінка на робочому місці: культурні параметри.

ОК 34. Комунікативний менеджмент

Мета вивчення курсу: опанування студентами знань щодо різних форм ділової комунікації, необхідних для професійної діяльності в царині менеджменту, задля досягнення конструктивного результату при діловій взаємодії та забезпечення розвитку комунікативної компетентності фахівця шляхом зваженого аналізу ділових ситуацій і ефективного впливу на них в умовах інформаційного суспільства.

Завдання курсу: оволодіння методами управління інформаційною взаємодією в різних сферах предметної діяльності; вивчення основних задач, функцій та методів комунікативного менеджменту; оволодіння методами організації проведення комунікаційних досліджень; дослідження механізмів реалізації комунікативної політики організації.

Змістовні модулі:

1. Поняття та сутність комунікативного менеджменту. Стратегія комунікативного менеджменту
2. Канали, засоби та бар'єри комунікацій
3. Ділова комунікація як значущий засіб забезпечення цілісності і функціонування організації.
4. Форми ділової комунікації в комунікативному менеджменті

ОК 35. Логістика туризму

Мета вивчення курсу: формування у студентів вміння характеризувати логістичні потоки, що обслуговуються у різних сферах туризму; застосовувати логістичний підхід в туризмі; визначити логістичний потенціал рекреаційно-туристичних ресурсів; оцінювати рівень логістичного обслуговування у різних сферах туристичної галузі; розраховувати логістичні витрати.

Завдання курсу: вивчення теоретичних засад логістики туризму; характеристика логістичних основ сталого розвитку туризму; визначення логістики ресурсної бази туризму; засвоєння логістики курортного сервісу і готельних послуг у туризмі.

Змістовні модулі:

1. Основні поняття та визначення логістики.
2. Концептуальні основи логістики.
3. Методологічний апарат логістики.
4. Методи планування та управління транспортними системами в туризмі.
5. Методи системного аналізу в транспортному господарстві туристичного підприємства.
6. Функціональний транспортний логістичний менеджмент.
7. Зв'язок логістики з основними функціональними сферами бізнесу.

8. Управління замовленнями в туризмі.
9. Економічні аспекти логістики в діяльності суб'єктів туристичної та супутньої діяльності.

ОК 36. Онлайн технології просування туристичного продукту

Мета вивчення курсу: формування базових знань з використання сучасних онлайн-технологій просування туристичного продукту в умовах відкритої інформаційно-рекламної кампанії туристичного підприємства на ринку.

Завдання курсу: оволодіння сучасними технологіями просування туристичного продукту в онлайн-середовищі, вивчення базового курсу формування онлайн-продукту та пошуку шляхів його дистрибуції.

Змістовні модулі:

1. Поняття та види сучасних онлайн-систем.
2. Просування цифрового туристичного продукту.
3. Етапи розробки туристичного продукту за допомогою інформаційно-комп'ютерних мереж.

ОК 37. Організація анімаційної діяльності

Мета вивчення курсу: формування у студентів системи професійних компетенцій з використання основ організації туризму, у розрізі анімаційної справи, методів її організації та проведення для ефективного господарювання; вивчення місця, ролі та можливостей анімаційного обслуговування туристів у сучасному світовому та національному туристичному бізнесі; розуміння необхідності використання рис національних традицій, свят, звичаїв, обрядів та інших форм народної творчості українців для покращення організації дозвілля відпочиваючих; застосування різноманітних програм анімаційного обслуговування для підвищення привабливості національного турпродукту, набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань для вирішення конкретних організаційних завдань на сучасному етапі розвитку туристичної галузі.

Завдання курсу: засвоєння основ анімаційної теорії; вивчення поняття «анімація» в туризмі, її роль та місце в туристичному обслуговуванні, оволодіння основними прийомами анімаційної методики; ознайомлення студентів з основами анімаційної діяльності в туризмі, сценаріями організації анімаційних програм; придбання практичних навичок розробки та проведення анімаційних програм.

Змістовні модулі:

1. Основи організації та управління анімаційною діяльністю в туризмі.
2. Організація анімаційних програм в закладах розміщення (за видами).

ОК 38. Міжнародний туристичний бізнес

Мета вивчення курсу: поглиблення і розширення теоретичних знань, вмінь та практичних навичок студентів у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування та організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму.

Завдання курсу: ознайомлення з досвідом зарубіжних країн у побудові організаційних структур управління туристичною сферою; вивчення діяльності міжнародних туристичних організацій; конкретизація підходів до класифікації та сегментування туристичних ринків світу; визначення особливостей формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації; аналіз сучасного стану та перспектив розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму; організація статистичного обліку та спеціальних туристознавчих спостережень; формування та уніфікації термінології в сфері міжнародного туризму та інше.

Змістовні модулі:

1. Міжнародний туристичний бізнес та його роль у світовому економічному розвитку.
2. Міжнародні туристичні організації.
3. Статистика міжнародного туризму.
4. Суб'єкти міжнародного туристичного ринку.
5. Місце України на ринку міжнародного туризму.
6. Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

ОК 40. Навчальна практика «Вступ до фаху»

Мета практики: ознайомлення студентів з майбутньою професією фахівця з туристичної діяльності, її змістом та завданнями управлінської діяльності, забезпечити первинну психологічну професійну адаптацію, прищепити студентам любов до професії.

Завдання практики: показати роль фахівця з туризму на підприємствах; визначити місце фахівця з туризму в розвитку підприємства та галузі в цілому на сучасному етапі; акцентувати увагу студентів на вимогах варіативних частин освітньо-професійної програми та освітньо-кваліфікаційної характеристики щодо знань, умінь та практичних навичок, які повинен мати відповідний фахівець; ознайомити студентів з переліком первинних посад та сферами майбутньої діяльності фахівців з туризму; дати огляд змісту навчального плану фаху

та показати взаємозв'язок між дисциплінами, що будуть вивчатися; ознайомити студентів із основними положеннями про організацію вищої освіти в Україні та її особливості в МДУ, надати оглядову інформацію про Болонський процес; показати роль практик у забезпеченні професійної підготовки фахівців; розкрити особливості організування навчальної, науково-дослідної, самостійної, індивідуальної роботи в МДУ; ознайомити студентів з досвідом роботи підприємств-лідерів галузі з метою формування певного уявлення про майбутні об'єкти професійної діяльності; розвинути уміння самопізнання; сформувати початкові уміння презентації та публічного виступу.

Змістовні модулі:

7. Місце туризму в системі сучасних економічних знань.
8. Організаційна діяльність туристичного підприємства (фірми).
9. Характеристика здійснених обов'язкових навчальних екскурсій.

ОК 41. Виробнича (ознайомча) практика

Мета практики: оволодіння сучасними методами та формами організації туристичної діяльності; формування у студентів практичних умінь і навичок організації і методики проведення туристично-екскурсійної роботи, підготовки та проведення екскурсій містом і пам'ятними місцями, знань організаційного процесу туристичних комплексів та туристських готелів. А також, цілеспрямоване вивчення природи рідного краю, звичаїв населення і господарства рідного краю під керівництвом керівників практики від кафедри та бази практики.

Завдання практики: закріплення теоретичних знань студентів та їх застосування на практиці; ознайомлення з методичними рекомендаціями та положеннями діяльності туристичного підприємства/фірми; ознайомлення з організаційною структурою та особливостями функціонування, правових засад та сфери діяльності підприємства; визначення перспектив розвитку туризму в Україні та закордоном; практична підготовка студентів до самостійної роботи зі спеціальності; ознайомлення з нормативно-правовими, інформаційними, звітними і статистичними матеріалами; набуття досвіду організаційної та управлінської діяльності з майбутньої спеціальності; вироблення власного творчого підходу на основі висновків і пропозицій щодо покращення діяльності туристичного підприємства/фірми; виховання професійних якостей особистості.

Змістовні модулі:

1. Загальна характеристика підприємства
2. Організаційна структура та структура управління підприємства.
3. Організаційна діяльність туристичного підприємства (фірми).
4. Виробничо-обслуговуюче забезпечення туру.
5. Індивідуальне завдання від кафедри.
6. Індивідуальне завдання від підприємства.

ОК 42. Виробнича (туристична) практика

Мета практики: поглиблення та закріплення студентами теоретичних знань і набуття необхідних практичних навичок і досвіду роботи в галузі управлінської, планово-економічної, маркетингової діяльності, опанування організаційно-технологічними процесами, що відбуваються на туристичних підприємствах; набуття професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретних ситуацій, що виникають на попередньо вказаних підприємствах в сучасних умовах.

Завдання практики: закріплення теоретичних знань студентів та їх застосування на практиці; ознайомлення з організаційною структурою та особливостями функціонування, правових засад та сфери діяльності підприємства; практична підготовка студентів до самостійної роботи зі спеціальності «Туризм»; ознайомлення з нормативно-правовими, інформаційними, звітними і статистичними матеріалами; набуття досвіду господарської діяльності організації в умовах ринкових відносин; набуття досвіду організаційної та управлінської діяльності з майбутньої спеціальності.

Змістовні модулі:

1. Організація діяльності туристичного підприємства.
2. Туроператорська діяльність у процесі організації туристичного обслуговування.
3. Класифікація туристичних маршрутів і турів по даній туристичній фірмі.
4. Планування у туроператорській діяльності.
5. Індивідуальне завдання від кафедри.
6. Індивідуальне завдання від підприємства.

ОК 43. Виробнича (технологічна) практика

Мета практики: ознайомлення студентів з функціональними обов'язками службових осіб з профілю професійної діяльності, їх функціями, правами та обов'язками у відповідних підприємствах туристичної індустрії; здобуття професійних навичок на посадах, відповідно до фахового спрямування та освітньо-кваліфікаційного рівня, технології виконання основних організаційно-технологічних процесів, які здійснюються на підприємстві певного типу та організаційно-правової форми господарювання.

Завдання практики: закріплення теоретичних знань студентів та їх застосування на практиці; ознайомлення з виробничою (технологічною) структурою та особливостями її функціонування, правових засад та умов діяльності підприємства; практична підготовка студентів до самостійної роботи зі спеціальності «Туризм»; ознайомлення з нормативно-правовими, інформаційними, звітними і статистичними матеріалами з організації технологічного процесу; набуття досвіду господарської діяльності організації в умовах ринкових відносин; набуття досвіду виробничої та технологічної діяльності з майбутньої спеціальності.

Змістовні модулі:

1. Географічна характеристика регіону проходження практики та туристично-рекреаційних ресурсів.
2. Проблеми розвитку туризму у регіоні проходження практики. Вплив туризму на інші сфери господарства в регіоні проходження практики.
3. Базова характеристика туристичного підприємства
4. Оцінка технологічних процесів туристичного підприємства
5. Аналіз елементів маркетингової діяльності підприємства та обґрунтування пропозицій щодо напрямів їх удосконалення
6. Інформаційні технології в роботі туристичних фірм
7. Індивідуальне завдання від кафедри.